

ธุรกิจผลิตสตาร์ช (แป้งมันสำปะหลัง)

สรุปแนวโน้มธุรกิจ

ISIC: 52106200 การผลิตสตาร์ชและผลิตภัณฑ์จากสตาร์ช

ธุรกิจผลิตสตาร์ชในระยะ 1 ปีข้างหน้า มีแนวโน้ม “Neutral (-)” จากแรงกดดันสำคัญของการขึ้นราคากากวัตถุดิบมันสำปะหลังและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้วัตถุดิบมันสำปะหลังสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปและอุตสาหกรรมต่อเนื่องขยายตัวได้จำกัด สำหรับด้านการส่งออกธุรกิจยังคงพึ่งพาตลาดจีนเป็นหลัก ทำให้มีความอ่อนไหวต่อนโยบายการเปลี่ยนแปลงค่าส่งของจีน ประกอบกับการที่จีนเร่งสร้างชีพพลายเซ่นของตนเอง ผ่านการส่งเสริมพืชทดแทนและนำเข้าจากประเทศคู่แข่งของไทยมากขึ้น ซึ่งเป็นแรงกดดันทั้งปริมาณและราคาส่งออกของไทย

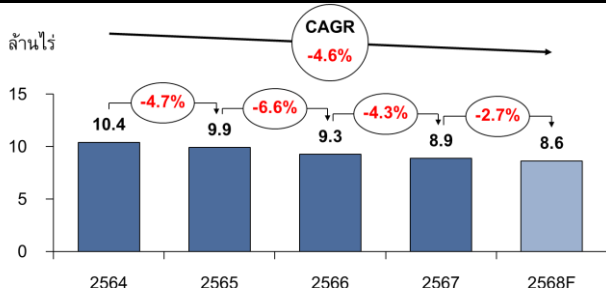
อย่างไรก็ตาม ธุรกิจยังได้รับแรงหนุนจากการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ประกอบกับภาครัฐยังคงเดินหน้าแผนทำการตลาดเชิงรุกในหลายประเทศ เพื่อรักษาฐานการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยเฉพาะการขยายตลาดไปยังชาวดีอาร์เอเชีย ซึ่งช่วยเสริมความมั่นคงของฐานลูกค้าต่างประเทศ และถือเป็นสัญญาณการเปิดประตูการค้าสู่ตลาดตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพสูง

ภาพรวมธุรกิจและสถานการณ์ด้านผลผลิต

การผลิตสตาร์ช คือกระบวนการเปลี่ยนคาร์โบไฮเดรตเชิงซ้อนในพืชให้เป็นผงหรือสารละลายสตาร์ช เพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบพื้นฐานในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะถูกใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม กระดาษ สิ่งทอ กาว เคมีภัณฑ์ และพลาสติกชีวภาพ โดยประเทศไทยผลิตสตาร์ชจากมันสำปะหลังมากที่สุด และมีบทบาทเป็นผู้ส่งออกสตาร์ชมันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของโลก

สำหรับภาพรวมเนื้อที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังของไทย เฉลี่ย 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2564-2568 หดตัวลงเฉลี่ยราว 4.6% ต่อปี และในปี 2568 เนื้อที่เก็บเกี่ยวคาดว่าจะอยู่ที่ 8.6 ล้านไร่ ลดลง 2.7%YoY สาเหตุจากการแพร่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังและแมลงศัตรูพืชที่ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง ประกอบกับต้นทุนปุ๋ยและเคมีภัณฑ์ที่อยู่ในระดับสูงทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนมันสำปะหลัง ทำให้พื้นที่เพาะปลูกโดยรวมมีแนวโน้มลดลง

รูปที่ 1 เนื้อที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังของไทย

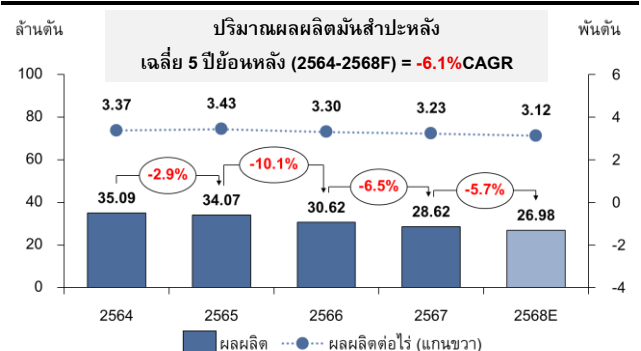

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : ผลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2568

สำหรับภาพรวมผลผลิตมันสำปะหลังของไทย มีทิศทางหดตัวตามการลดลงของเนื้อที่เก็บเกี่ยว โดยปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2564-2568 หดตัวลงเฉลี่ยราว 6.1% ต่อปี และในปี 2568 ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังคาดว่าจะอยู่ที่ 26.98 ล้านตัน ลดลง 5.7%YoY สอดคล้องกับผลผลิตต่อไร่ที่มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลง ไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูก ประกอบกับสถานการณ์ขาดแคลนท่อนพันธุ์ด้านทานโรคใบด่าง เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงานหรือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทดแทน และเกษตรกรบางรายปล่อยพื้นที่เพาะปลูกให้เป็นพื้นที่ว่าง

รูปที่ 2 ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังของไทย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

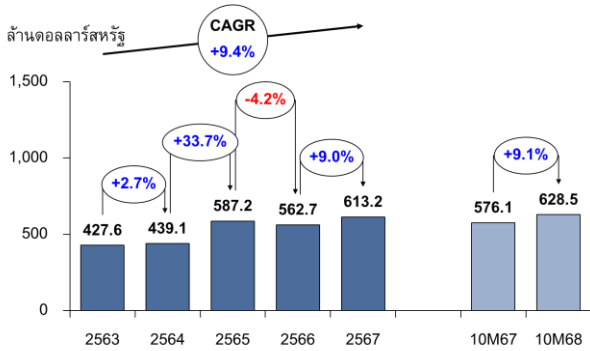
หมายเหตุ : ผลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2568

สถานการณ์ด้านการค้าระหว่างประเทศ

สตาร์ชมันสำปะหลังของไทยส่วนใหญ่ถูกใช้ในอุตสาหกรรมอาหารและเคมีภัณฑ์เป็นหลัก โดยไทยยังคงมีความจำเป็นต้องนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังบางส่วน เนื่องจากกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมแปรรูปและสตาร์ชเติบโตเร็วกว่าปริมาณที่ผลิตได้ในประเทศ จึงต้องอาศัยการนำเข้าเพื่อประกอบการเดินเครื่องโรงงานและรักษาสวนแบ่งตลาดส่งออกของไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก โดยเฉพาะเมื่อผลผลิตในประเทศผันผวนจากปัจจัยสภาพอากาศและโรคระบาดในพืชส่งผลให้การจัดหาวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นกลไกบริหารความเสี่ยงด้านปริมาณและต้นทุนวัตถุดิบของผู้ประกอบการไทย โดยในปี 2567 ไทยมีการนำเข้าหัวมันสำปะหลังและมันเส้นจากประเทศเพื่อนบ้านรวมประมาณ 2.1 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนราว 7% ของวัตถุดิบที่ใช้ทั้งหมดในการผลิต

สำหรับมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในช่วงปี 2563-2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมูลค่านำเข้าเติบโตเฉลี่ย 9.4% ต่อปี และในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 ขยายตัว 9.1%YoY แสดงให้เห็นว่าไทยมีการพึ่งพาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากต่างประเทศมากขึ้น และสะท้อนถึงความต้องการใช้ภายในประเทศสำหรับอุตสาหกรรมสตาร์ชจากมันสำปะหลัง รวมทั้งอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ

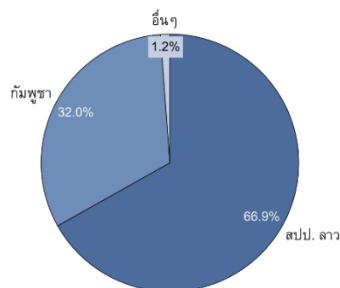
รูปที่ 3 มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สำหรับโครงสร้างตลาดนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 กระจุกวัดอยู่ที่ประเทศเพื่อนบ้านเกือบทั้งหมด โดยสัดส่วนสูงสุดเป็นการนำเข้าจาก สปป. ลาว คิดเป็น 66.9% ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ขณะที่กัมพูชามีสัดส่วนราว 32.0% และประเทศอื่น ๆ รวมกันเพียง 1.2% สะท้อนว่าการจัดหาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยพึ่งพาเส้นทางโลจิสติกส์และความร่วมมือทางการค้าชายแดนกับ สปป. ลาว และกัมพูชาเป็นหลัก

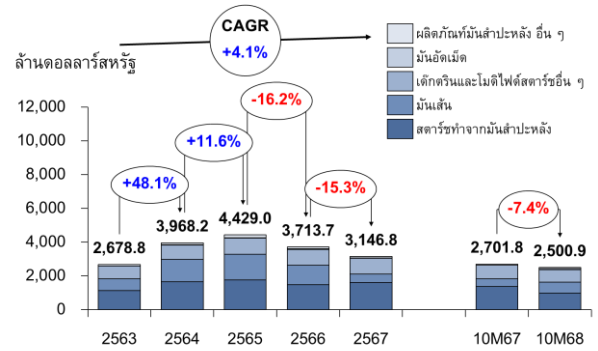
รูปที่ 4 ตลาดนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ในช่วง 10M68

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

แม้ว่าการผลิตสตาร์ชของไทยส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อใช้ในประเทศแต่ก็มีบางส่วนที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในช่วงปี 2563-2567 เติบโตเฉลี่ยประมาณ 4.1% ต่อปี โดยได้แรงหนุนหลักจากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกแป้งมันสำปะหลังไปตลาดเอเชีย โดยในปี 2564 มูลค่าส่งออกขยายตัวมากกว่า 48%YoY ตามการเร่งนำเข้าของจีนและราคาสินค้าเกษตรโลกที่อยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม การเติบโตเริ่มชะลอตัวในช่วงปี 2566-2567 และลดลงต่อเนื่องจนถึงช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 ที่ลดลง 7.4%YoY โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากราคามันสำปะหลังและแป้งมันในตลาดโลกที่ลดลงตามวัฏจักรราคาข้าวโพด ขณะเดียวกัน จีน ซึ่งเป็นตลาดหลักมีสต็อกข้าวโพดและวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้น ทำให้ลดการนำเข้ามันสำปะหลังบางส่วน ประกอบกับต้นทุนการขนส่งที่ยังอยู่ในระดับสูงส่งผลให้มูลค่าส่งออกไทยหดตัวต่อเนื่อง

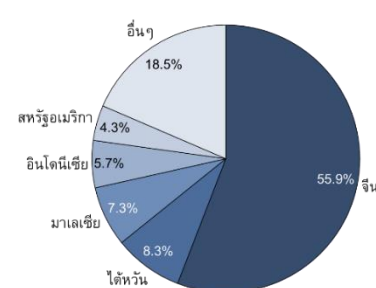
รูปที่ 5 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สำหรับโครงสร้างตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 เห็นได้อย่างชัดเจนว่าจีนยังเป็นตลาดปลายทางหลักโดยมีสัดส่วนสูงถึง 55.9% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ส่วนตลาดสำคัญรองลงมาคือ ไต้หวัน 8.3% มาเลเซีย 7.3% อินโดนีเซีย 5.7% และสหรัฐอเมริกา 4.3% โดยผู้ส่งออกยังมีความเสี่ยงจากการพึ่งพาทลาดจีนในสัดส่วนสูง ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจมีความอ่อนไหวต่อนโยบายการเปลี่ยนแปลงคำสั่งซื้อของจีน

รูปที่ 6 ตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์สตาร์ชจากมันสำปะหลัง ในช่วง 10M68

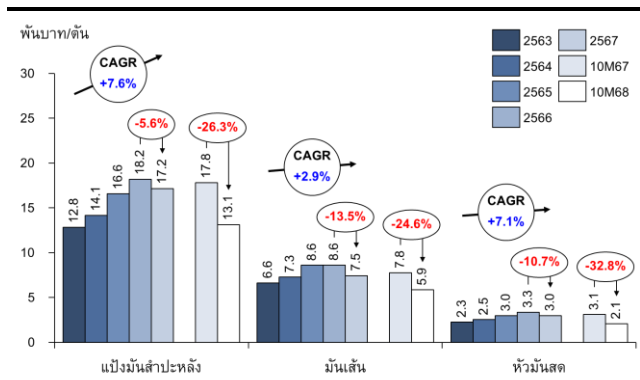

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สถานการณ์ด้านราคา

ภาพรวมสถานการณ์ด้านราคามันสำปะหลังในประเทศในช่วงปี 2563-2567 ทั้งในส่วนของการแปรรูปมันสำปะหลัง มันเส้น และหัวมันสด มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ 7.6% ต่อปี, 2.9% ต่อปี และ 7.1% ต่อปี ตามลำดับ ตามแรงหนุนจากการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลัก ๆ อย่าง อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และเคมีภัณฑ์ รวมถึงมาตรการพยุงราคาของภาครัฐ แต่อย่างไรก็ตาม ภาพรวมราคาในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 ราคาแป้งมันสำปะหลังเฉลี่ยลดลงกว่า 26.3%YoY ส่วนราคามันเส้นลดลง 24.6%YoY และราคาหัวมันสดลดลง 32.8%YoY ตามการลดลงของความต้องการในประเทศในฝั่งของอุตสาหกรรมเอทานอล เนื่องจากผู้ผลิตปรับลดการผลิตเอทานอลให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ที่เริ่มชะลอตัวตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลง รวมทั้งการหดตัวของตลาดส่งออก

รูปที่ 7 ราคาต้นทุนและผลิตภัณฑ์ในประเทศ

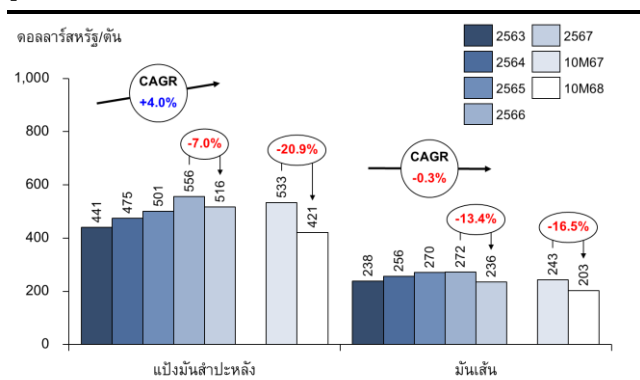
ที่มา : มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

ในด้านราคาตลาดต่างประเทศ ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลังของไทยในช่วงปี 2563-2567 มีทิศทางเพิ่มขึ้น โดยราคาเติบโตเฉลี่ยราว 4.0% ต่อปี จากแรงหนุนจากความต้องการในจีนและตลาดเอเชียที่นำเข้าแป้งมันเพื่อใช้ทดแทนแป้งข้าวโพดและธัญพืชอื่น ซึ่งมีราคาสูงขึ้นจากภาวะสต็อกลดลง รวมถึงต้นทุนวัตถุดิบในไทยที่เพิ่มสูงขึ้นจากผลผลิตหัวมันลดลงในบางปีและปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลัง ในทางกลับกันราคาส่งออกมันเส้นกลับมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยที่ 0.3% ต่อปี

สำหรับทิศทางราคาในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ทั้งในส่วนของการแปรรูปแป้งมันสำปะหลังและมันเส้นลดลงที่ 20.9%YoY และ 16.5%YoY ตามลำดับ สะท้อนการแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ส่งออกในภูมิภาค CLMV และความต้องการใช้มันเส้นของจีนที่ลดลงจากนโยบายส่งเสริมพลังงานทางเลือกอื่นและแนวโน้มการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์จากพืชชนิดอื่นมากขึ้น

จากแนวโน้มของราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศสะท้อนว่าผลิตภัณฑ์ขั้นต้นอย่างมันเส้น รวมถึงแป้งมันสำปะหลัง เผชิญแรงกดดันด้านราคาและการแข่งขันมากขึ้น ทั้งในตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออก นำไปสู่ความจำเป็นที่ผู้ประกอบการไทยต้องเร่งปรับตัวไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงและบริหารความเสี่ยงด้านราคาวัตถุดิบอย่างเป็นระบบ

รูปที่ 8 ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ที่มา : มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ

ธุรกิจผลิตสตาร์ช ในระยะ 1 ปีข้างหน้า ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ จากปัจจัยกดดันของแนวโน้มปริมาณหัวมันสดที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสตาร์ชที่คาดว่าจะปริมาณผลผลิตจะไม่ฟื้นตัวมากนัก เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกต้องใช้เวลานาน และข้อจำกัดด้านท่อนพันธุ์ด้านเทคโนโลยีไบโอดีเซลยังเป็นปัจจัยกดดัน ทำให้มีแนวโน้มที่วัตถุดิบมันสำปะหลังสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอาจขยายตัวได้จำกัด ประกอบกับต้นทุนการผลิตสูงขึ้นโดยเฉพาะปุ๋ยและค่าแรง

ในด้านการส่งออก ธุรกิจยังพึ่งพาตลาดจีนเป็นหลัก ซึ่งมีทั้งความเสี่ยงจากการชะลอคำสั่งซื้อจากจีน ประกอบกับการที่จีนเร่งสร้างชีพพลายเซ่นของตนเอง โดยหันไปส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนและเปลี่ยนไปนำเข้าจากประเทศคู่แข่งอย่างเวียดนาม สปป. ลาว และกัมพูชา ส่งผลให้ไทยถูกกดดันด้านการแข่งขันมากขึ้น ทำให้มูลค่าการส่งออกและราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดลงต่อเนื่อง ทั้งนี้ กลุ่มตลาดหลักที่ยังขับเคลื่อนการส่งออกของไทยคาดว่าจะยังคงเป็นจีนและตลาดเอเชียอื่น ทำให้แนวโน้มด้านการส่งออกและราคาจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจจีน สัตว์อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และทิศทางราคาธัญพืชโลกเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจผลิตสตาร์ชยังพอมีแรงหนุนจากการบริโภคภายในประเทศที่คาดว่าจะยังคงขยายตัว ประกอบกับมาตรการผลักดันและเพิ่มการใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร และเคมีภัณฑ์ รวมทั้งการส่งเสริมจากภาครัฐที่เดินหน้าแผนทำการตลาดเชิงรุกในหลายประเทศเพื่อรักษาฐานการส่งออกและสถานะความเป็นผู้นำของไทยในตลาดมันสำปะหลังโลก โดยเฉพาะการขยายตลาดไปยังซาอุดีอาระเบีย ที่ได้มีการเพิ่มคำสั่งซื้อมันสำปะหลังอัดเม็ดจากไทยเพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นในคุณภาพวัตถุดิบและศักยภาพด้านการส่งมอบของไทย แนวโน้มดังกล่าวช่วยเสริมความมั่นคงของฐานลูกค้าต่างประเทศ และถือเป็นสัญญาณสำคัญของการเปิดประตูการค้าสู่ตลาดตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพสูง

ดังนั้น ผู้ประกอบการในธุรกิจผลิตสตาร์ชควรเร่งยกระดับประสิทธิภาพการผลิตเพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย ควบคู่กับการกระจายความเสี่ยงด้านวัตถุดิบผ่านสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับเกษตรกรและการใช้แหล่งนำเข้าที่หลากหลายขึ้น พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ฟังก์ชันนัลฟู้ด พลาสติกชีวภาพ และสินค้าอุตสาหกรรมที่ต้องการคุณสมบัติเฉพาะ เช่น สตาร์ชตัดแปรสำหรับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์กระดาษ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการรายใหญ่ยังมีโอกาสใช้จุดแข็งด้านเครือข่ายการตลาดและโลจิสติกส์ในการรักษาฐานตลาดส่งออก และการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับลูกค้าต่างประเทศ เพื่อลดความผันผวนของราคาและปริมาณคำสั่งซื้อ

LH BANK BUSINESS RESEARCH

ดร. ธนพล ศรีธัญพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายงานวิจัยธุรกิจ

ณัฐชาติ วิรุฬห์อัสว

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ธรรตพล ศรีทองเต็ม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

เชี่ยวชาญ ศรีชัยยา

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิสันดา ดิสรเตตวิวัฒน์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

วัชรพันธ์ นียม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

ณวัชร หันสุเวช

นักวิเคราะห์อาวุโส (Thematic)

ศรีอำไพ อิงคกิตติ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industry)

วิจัยธุรกิจ ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

จับใจ

เข้าใจ

ตอบโจทย์

Scan Here
For More Articles

<https://www.lhbank.co.th/economic-analysis/>